

Η ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ

Γαλλίδα τουρίστρια φωτογραφίζει Μυκονιάτη έμπορο με τον γάιδαρό του καθώς πουλάει φρούτα, 1957

Ο Ρόμπερτ ΜακΚέμπι, από τους πιο γνωστούς φιλέλληνες, ήταν από τους πρώτους φωτογράφους που επισκέφθηκαν τη χώρα μας τις δύσκολες μεταπολεμικές εποχές, στα μέσα της δεκαετίας του '50, και μαγεύτηκε από το φυσικό τοπίο και τη ζεστή καρδιά των φιλόξενων ανθρώπων. Φοιτητής ακόμα και φωτογραφίζοντας με μια μηχανή Rolleiflex διάβηκε μέρη όπου πραγματικά δεν είχε πατήσει ποτέ τουρίστας. Ειδικά όμως οι φωτογραφίες του από τις Κυκλάδες έγραψαν πραγματικά εποχή και αυτές της Μυκόνου του '50 συμπεριλήφθηκαν αρχικά σε ένα λεύκωμα που κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Πατάκη και τώρα πρωταγωνιστούν στην εμβληματική έκθεση «Το Νησί που Μάγεψε τον Κόσμο - Η Μύκονος του '50» που φιλοξενείται στο Κάστρο Χώρας **Μυκόνου** και στο Αρχαιολογικό Μουσείο **Μυκόνου**. Η έκθεση οργανώνεται από την Κοινοφελή Δημοτική Επιχείρηση Περιβάλλοντος, Παιδείας και Ανάπτυξης **Μυκόνου** (ΚΔΕΠΠΑΜ) σε συνεργασία με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Κυκλάδων σε επιμέλεια **Σοφίας Χηνιάδου-Καμπάνη**.

Στην έκθεση πρωταγωνιστούν σκηνές καθημερινότητας, με τους **Μυκονιάτες** να γλεντάνε, να γιορτάζουν στο περίφημο πανηγύρι του Αγίου Παντελεήμονα, να μοχθούν για τον επιούσιο, να αποβιβάζονται με βάρκες από το πλοίο της γραμμής και να χαμογελούν εγκάρδια υψώνοντας το ποτήρι στον άνθρωπο που έμελλε να καταγράψει την πιο αληθινή έκφραση της ζωής τους. Ο ΜακΚέμπι, ένας από τους φωτογράφους που λότερψαν πραγματικά την Ελλάδα, απαθανατίζει τη Μύκονο πριν από την επέλαση των τουριστών, των αυτοκινήτων και του lifestyle. Η Μύκονος του '55, όταν πρωτοπήγε εκεί ο ΜακΚέμπι με μια βάρκα, αφού δεν υπήρχε ακόμα το λιμάνι, και κινούνταν με το ένα και μοναδικό 12θέσιο λεωφορείο, ήταν το φτωχό, πλην όμως πανέμορφο νησί των Κυκλάδων που ζωντανεύει στις φωτογραφίες του. Μαγεμένος από τη μικροκλίμακα, το απέραντο γαλάζιο, τους νησιώτες και την απλότητα, κατέγραψε με την κάμερά του διαφορετικά ενστανανέ από τη ζωή στο νησί και μαγεύτηκε από τα αυτοσχέδια γλέντια, τον πολιτισμό, την κουζίνα και τις συνήθειες των κατοίκων. Η Μύκονος αλλιώς ή, όπως ομολογεί και ο ίδιος ο φωτογράφος και συγγραφέας του βιβλίου με τις αξέχαστες αυτές φωτογραφίες (Μύκονος, από εκδόσεις Πατάκη), «*ήταν σαν ανέξαρτητο νησιωτικό πριγκιπάτο, με τον δικό της πολιτισμό, τους δικούς της χορούς, τα τραγούδια της, την ποίηση, την κουζίνα, τα υφάσματα, την αρχιτεκτονική, ακόμα και τη γλώσσα της. Όλα αυτά εξελίχθηκαν και διαμορφώθηκαν προσεκτικά κατά τη διάρκεια χιλιάδων ετών, εν μέσω πολέμων, κατοχών, Ξηρασιών κι άλλων καιστροφών. Δεν πρέπει να υποτιμάει κανείς το πόσο απομονωμένα ήταν τα νησιά του Αιγαίου τις εποχές της ισοφορίας και το πόσο μοναδικό και ξεχωριστό ήταν οι πολιτισμοί που αναπτύχθηκαν στα μέρη τους. Δεν είναι υπερβολή να ισχυριστεί κανείς ότι η ζωή στη Μύκονο έχει αλλάξει περισσότερο τα τελευταία 60 χρόνια απ' ό,τι εδώ και 3.000 χρόνια. Το νησί είχε περιορισμένες αγροτικές δυνατότητες, λιγιστό νερό, καλή αλιεία και ελάχιστα άλλους φυσικούς πόρους. Κατά κάποιον τρόπο, αντιπροσώπευε ένα ανέγγιχτο παράδειγμα ενός εξαιρετικά οργανωμένου, αντάρκου αθασιολογικού πολιτισμού. Ζούσε σε ισορροπία με τους διαθέσιμους εδαφικούς, υδάτινους και θαλάσσιους πόρους του, συμπληρώνοντας το εισόδημά του με εξαγωγές και εμπόριο καϊκιών, καθώς και με εμπόματα Μυκονιατών ναυτικών και μεταναστών. Πόσο τυχερός ήμουν που γνώρισα το νησί την εποχή εκείνη, όταν βρισκόταν στο κατώφλι της μελλοντικής δραματικής του αλλαγής».*

Η αλήθεια είναι ότι το εννοεί: σήμερα, πάνω από μισό αιώνα αργότερα, ο ίδιος μπορεί να δει αυτές τις φωτογραφίες να δεσποζουν σε έναν υπέροχο χώρο, δίπλα ακριβώς στη θάλασσα, στον νέο αρχαιολογικό χώρο του Κάστρου, δίπλα στην Παραπορτιανή αλλά και στο Αρχαιολογικό Μουσείο, κάτι που, όπως μας επισημαίνει η επιμελήτρια, ήταν βούληση του ίδιου του φωτογράφου. Η κυρία Χηνιάδου-Καμπάνη γνωρίζεται με τον διάσημο φωτογράφο ήδη από το 1997, όταν εκείνος είχε συμβάλει με τον δικό του τρόπο στην έκθεση «Byzantium» στο Met και έκτοτε συνομιλούν στενά για την τέχνη, την Ελλάδα και τον πολιτισμό. Λόγω της στενής σχέσης που διατηρεί η πολιτιστική σύμβουλος, νομικός αλλά και κάτοχος πτυχίου στην Ιστορία της Τέχνης Σοφία Χηνιάδου-Καμπάνη με το νησί, καθώς ο σύζυγός της έλκει την καταγωγή του από τη Μύ-

ΠΩΣ ΗΤΑΝ Η ΜΥΚΟΝΟΣ ΤΟ '50

Οι τουρίστες του Νησιού των Ανέμων έχουν την ευκαιρία να δουν μια άγνωστη αλλά πανέμορφη όψη του νησιού, πριν την επέλαση των celebrities και τον lifestyle, μέσα από την έκθεση φωτογραφιών του φιλέλληνα φωτογράφου Ρόμπερτ ΜακΚέμπι

της Tivas Μανδηλαρά
tinam@protothema.net

κονο, έδωσε την ιδέα στον ΜακΚέμπι να οργανώσουν το υλικό των φωτογραφιών και να το αξιοποιήσουν προβαίνοντας ταυτόχρονα σε ταυτοποίηση των προσώπων που είχαν απαθανατιστεί από τον φακό του τόσα χρόνια πριν. Το υλικό συμπεριλήφθηκε σε μια αγγλική αρχικά έκδοση που, όπως μας επισημαίνει η κυρία Χηνιάδου-Καμπάνη, εξακολουθεί να δεσπόζει ανάμεσα στα ευπώλητα του Amazon και κατόπιν μεταφράστηκε στα ελληνικά και κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Πατάκη. Την καιρία συμβολή σε αυτή την έκδοση και την εργασία που έγινε με αυτό το υλικό φαίνε-

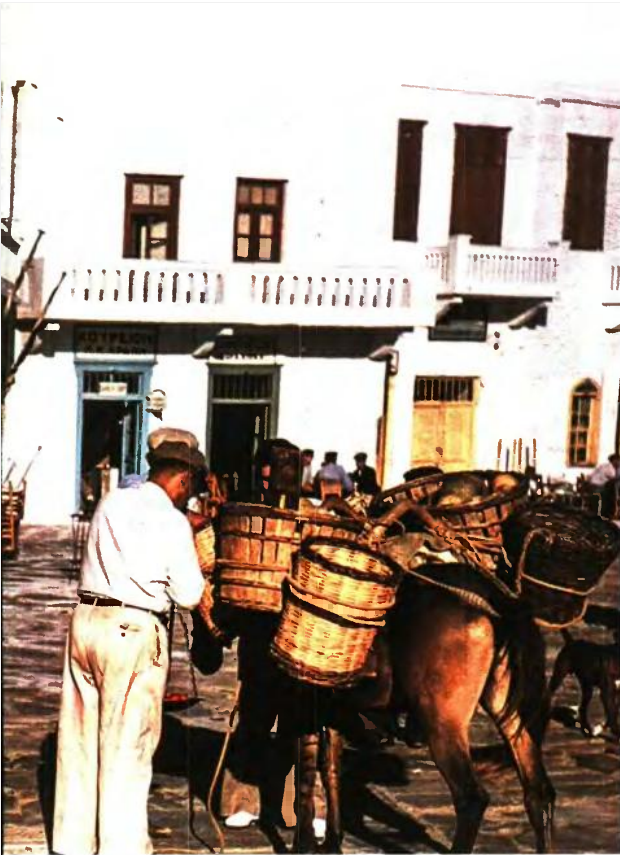
ται, έδωσε την ιδέα στον ΜακΚέμπι να οργανώσουν το υλικό των φωτογραφιών και να το αξιοποιήσουν προβαίνοντας ταυτόχρονα σε ταυτοποίηση των προσώπων που είχαν απαθανατιστεί από τον φακό του τόσα χρόνια πριν. Το υλικό συμπεριλήφθηκε σε μια αγγλική αρχικά έκδοση που, όπως μας επισημαίνει η κυρία Χηνιάδου-Καμπάνη, εξακολουθεί να δεσπόζει ανάμεσα στα ευπώλητα του Amazon και κατόπιν μεταφράστηκε στα ελληνικά και κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Πατάκη. Την καιρία συμβολή σε αυτή την έκδοση και την εργασία που έγινε με αυτό το υλικό φαίνε-

1. ΠΩΣ ΗΤΑΝ Η ΜΥΚΟΝΟΣ ΤΟ '50

Μέσο: ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ

Ημ. Έκδοσης: . . .08/08/2021 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .08/08/2021

Σελίδα: 37

Η ΕΠΙΒΙΒΑΣΗ

Στο παλιό λιμάνι κατά την επιβίβαση στο «Αγιος Ελευθέριος» προς Δήλο, 1957

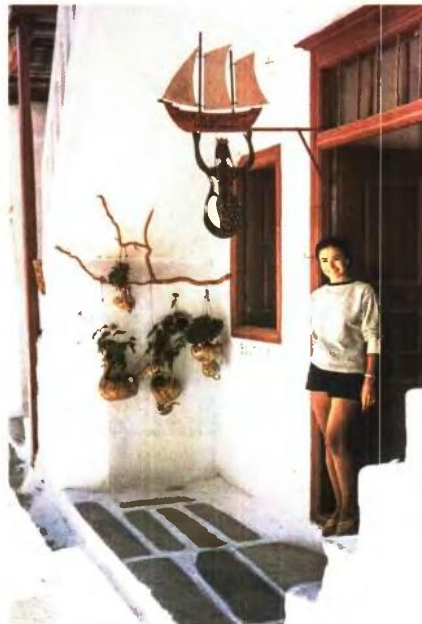

ΤΟΥΡΙΣΤΕΣ

Ενα ζευγάρι Γάλλων φωτογραφίζεται μπροστά από τον μύλο του Γερώνιμου. Στο βάθος η Μικρή Βενετία

ται τώρα να αξιοποιεί κατάλληλα η ίδια ως επιμελήτρια της έκθεσης που ανοίξε τις πύλες της και φέρει την αιγίδα της Προέδρου της Δημοκρατίας.

Αφού μας εξηγήει πώς οργανώθηκε το όλο εγχείρημα, φροντίζοντας να ευχαριστήσει ονομαστικά όλους όσους συνέβαλαν στην οργάνωση της έκθεσης αλλά και τον δήμο που υποστήριξε το σχέδιο και τον πολυπράγμονα έφορο αρχαιοτήτων Κυκλάδων **Δημήτρη Αθανασούλη**, ο οποίος συμφώνησε να φιλοξενηθεί στον εντυπωσιακό χώρο του κάστρου, που ανοίγει φέτος πλοτικά ύστερα από τρία χρόνια εργασιών στο πλαίσιο της Προγραμματικής Σύμβασης Πολιτιστικής Ανάπτυξης μεταξύ του υπουργείου Πολιτισμού και του δήμου **Μυκόνου**, αποκαλύπτοντας κατάλοιπα του μεσαιωνικού οικισμού και ευρήματα από τη νεολιθική περίοδο ως τα βυζαντινά χρόνια, η κυρία Χηριάδου-Καμπάνη μας αναλύει τις δυσκολίες του εγχειρήματος. Ο φυσικός χώρος, ωστόσο, προέβαλε τα δικά του προβλήματα «*καθώς οι φωτογραφίες έπρεπε να προστατευτούν με ειδικά αδιάβροχα υλικά και να μην κινδυνεύσουν από την έκθεσή τους στον ήλιο. Δύσκολο επίσης και το εγχείρημα της στήριξής τους αφού οι άνεμοι που πνέουν στην περιοχή παραμένουν πολύ ισχυροί*», μας εξηγεί σχετικά η επιμελήτρια αναλύοντας τις δυσκολίες του φιλόδοξου αυτού εγχειρήματος. Ωστόσο η καρδιά που άντλησαν όσοι συμμετείχαν στην οργάνωσή της, καθώς και ο ίδιος ο φωτογράφος, ο οποίος έχασε πριν από λίγους μήνες την αγαπημένη Ελληνίδα σύζυγό του, **Ντίνα ΜακΚέιμι**, τους αποζημίωσε με το παραπάνω: «*Πιστεύουμε ότι με αυτή την έκθεση μπορούμε να συμβάλουμε ώστε να υπάρξει επαναπροσέγγιση του μεγάλου και εν πολλοίς άγνωστου πολιτιστικού αποθέματος της **Μυκόνου**, να κινητοποιήσουμε καλά πράγματα για το νησί. Στόχος μας ήταν με αυτή την έκθεση να δώσουμε μια άλλη όψη του νησιού, του πολιτισμού, της ανεξάντλητης παράδοσης μέσα από τα μάτια ενός διάσημου φωτογράφου*». Εντύπωση προκαλούν τα ολοζώντανα καθημερινά ενσταντανέ, η ζεστασιά του βλέμματός όπως αυτά του πατέρα Βασίλη Αθμιαρτή, ο οποίος

Η Μαρλένα Γεωργιάδη, κόρη της Σοφίας Θανοπούλου, μπροστά στο πρωτοποριακό κατάστημα «Μαγαζάκι της Μαρουλίνας»

info

Η έκθεση «Το Νησί που μάγεψε τον κόσμο - Η **Μύκονος** του '50» φιλοξενείται στο Κάστρο Χώρας **Μυκόνου** και στο Αρχαιολογικό Μουσείο **Μυκόνου**. Διάρκεια έκθεσης: Κάστρο Χώρας **Μυκόνου** 1/8 μέχρι 31/10. Αρχαιολογικό Μουσείο **Μυκόνου** 4/8 μέχρι 31/12.

κοιτάζει κατάματα τον φωτογράφο υψώνοντας εγκάρδια το ποτήρι με το κρασί του στο εσωτερικό του μοναστηριού του Αγίου Παντελεήμονα, ανήμερα της εορτής του Αγίου, στις 27 Ιουλίου του 1955. «*Το Ξέρειτε, αλήθεια, ότι το πανηγύρι υπάρχει ακόμα*», μας λέει η κυρία Χηριάδου-Καμπάνη, θυμίζοντάς μας πολλά από τα έθιμα και τις παραδόσεις της **Μυκόνου** που παραμένουν ακόμα ζωντανά. Όσο για την επιλογή των φωτογραφιών, αυτή έγινε με βάση όχι μόνο το προσωπικό αισθητικό κριτήριο της επιμελήτριας, «*αλλά κυρίως με βάση το τι θα ήθελε ο ίδιος ο φωτογράφος αλλά και τι θα προσδοκούσε από την έκθεση ο κόσμος*». «*Παρότι έγιναν πολλές αλλαγές ως προς την επιλογή των φωτογραφιών, ο κεντρικός ιστός παρέμεινε ο ίδιος, με τις εμβληματικές φωτογραφίες των λευκόματων να πρωταγωνιστούν και εδώ, όπως η τόσο ωραία και χαρούμενη φωτογραφία από το πλοίο "Δέσποινα" και τους ανθρώπους στο κατάρτιομα. Ας μην ξεχνάμε ότι ήταν ολόκληρη η επιχείρησή τότε το να αποβιβαστούν οι άνθρωποι από το καράβι, ειδικά σε αντίξοες συνθήκες*», αναφέρει η ίδια. Ευχής έργο, όπως μας λέει, θα ήταν να υπάρξει και ο κατάλληλος φωτισμός ώστε η έκθεση να είναι επισκέψιμη το βράδυ. «*Σημαντικό είναι ότι στο λιμάνι ο δήμος φρόντισε να υπάρχουν τέσσερις φωτογραφίες, οι οποίες εκτυπώθηκαν με όλες τις απαιτούμενες τεχνικές προδιαγραφές, υποδεχόμενες έτσι τον επισκέπτη και γνωστοποιώντας με αυτό τον τρόπο την έκθεση. Μεγάλη επίσης τιμή μας έκανε η Πρόεδρος της Δημοκρατίας θέτοντας την έκθεση υπό την αιγίδα της και ανταποκρινόμενη στο κάλεσμά μας να την εγκαινιάσει, καθώς εχόντων, στις αρχές του Σεπτεμβρίου. Με αυτόν τον τρόπο τελικά αναγνωρίζει την αξία της έκθεσης και αντών των φωτογραφιών που αναμφίβολα συνιστούν ένα πολύτιμο δώρο για την Ελλάδα. Γιατί αυτό που έχει καταφέρει ο ΜακΚέιμι με το έργο του είναι να καταθέσει μια τεράστια παρακαταθήκη, να γίνει ο επίσημος αρχαιολόγος της ζωής της Ελλάδας και του πλοίου της*», καταλήγει η επιμελήτρια της έκθεσης για ένα έργο που σίγουρα τιμάει τη χώρα μας, τις Κυκλάδες και τους ανθρώπους της.